

Берасцейскае вогнішча

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА • ВЫПУСК № 6 (285)

Вера ВАКУЛА, г. Брэст

Малая Радзіма

6 студзеня 1943 года ў мясцовай царкве гітлераўскімі карнікамі былі спалены 262 жыхары палескай вёскі Тонеж, што пад Туравам. Сярод іх было 108 дзяцей...

А ці чуеш мяне? А ці помніш? Хто п'яе твае звонкія песні? Мая родная вёска Тонеж – Знакаміты куточак Палесся.

Помню строі твае шыкоўныя, Кабаты і ў стужках спадніцы. І гаворку тваю непаўторную, І Чарніцаву горку з крыніцай.

Працавалі да сёмага лоту, Вышыванкі насілі ў святы. І спявалі на лаўках ля плоту, Ручнікамі ўпрыгожвалі хаты...

Але кроў у маіх жылах стыне – Ці ж была гэта воля Боскай? Напаткаў цябе лёс Хатыні – Ты навек стала вогненнай вёскай.

Я б наогул магла не радзіцца, Не зрабіць свае крокі першыя,

Любоў КРАСЕЎСКАЯ, г. Брэст

Апошняя сустрэча

Я живу апошняй стрэчай, Усю сябе ў ёй змяшчаю. Падары мне проста

вечар – Абяцанняў не чакаю.

Падары мне гаткі вечар, Каб акрэпнуць для разлукі.

Не хадзіць у твой лес па суніцы, Не складаць свае песні і вершы.

Ёсць у тым выпадковасць дзіўная... Я ўдзячна ўспамінам матчыным – Ганаруся маленькай Радзімай! Засталася яна мне ў спадчыну.

Праз іспыт ліхалеццяў бурамі – Ты прайшла – і Бог цябе барані!

Пад мурамі сивога Турава – Маіх продкаў усіх карані.

А ці чуеш мяне? А ці помніш? Год за годам, як пацерак нізка. Ты ў сэрцы маім, вёска Тонеж, Ты дзяцінства майго калыска.

Розны смак

І чаму адбываецца так? Што, прывабныя вельмі звонку, Улетку маюць яны горкі смак – Арабінавых ягад гронкі?

Ці ў прыродзе ўсё, як у жыцці? За свой век – доўгі ці кароткі – Трэба і горычы шлях прайсці, Каб адчуць яго смак салодкі?

Ніна ДРЫК, г. Брэст

Начное акно, Разбуджанае дрыготкім святлом,

Расчыненае да рання, Чакае цябе на спатканне...

Памяці след з журавамі Тоне ў шэрай імгле. Тканімі дыванамі Маміна доля цвіце...

Разбудзіла памяць: Не заснуць. Світае... Спатыкнуўся ранак Аб мамін парог...

Размаўляе цішыня Даждынкімі па акне, Стогнам ветру, Шэстам лісця. Сцішана цішу закалыхвае Шэптам прамоўленых слоў. Абрывамі родных твараў. Памяці цішыня Пракладае след З мінулага ў вечнасць...

Падары мне свой світанак – Сваё сонечнае свята!

У спадчыну твае ўрокі – Пераканаў. Радкі мае не як папрокі, Хоць ноч без сна І без любові, без разлукі. Патух агмень.

Галіна БАБАРЫКА, Столінскі раён

Майскі ранак

Сонейка разбудзяць салаўі, Потым птахі згубяць трэлі-песні Непаўторныя... Прыгожыя...

Па абуджаных прасторах весніх. На суквеццях базу кроплі рос Ззяюць пералівамі вяскі, У блакітны парасон нябёс Цягнуць голаў непрыкметна зёлкі.

Ранак чысты, свежы, як раса. Колькі б ні глядзеў – не наглядзішся.

Пахі, гукі, майская краса... Быццам свет вось толькі нарадзіўся.

Лепей слоў ніякіх не кажы – Мудры ранак беражы ад тлуму. Дзень закружыць хутка ў віражы, Прынясе і клопату, і шуму.

Зберажы глыбока пачуццё Еднасці з прыродай, гэтым светам

І павер: наладзіцца жыццё! Бачыш: свет любоўю абагрэты.

Соль для каханай.

УДАКЛАДНЕННЕ

У красавіцкім выпуску "Берасцейскага вогнішча" ("НТ" №15 за 6 красавіка) верш "Герані" Ларысы Вырко быў памылкова змешчаны ў падборцы вершаў Надзеі Парчук. Прыносім прабачэнне аўтарам.

Анатоль ГАЛУШКА,

Івацэвіцкі раён

НАРАДЖЭННЕ НОВАГА ДНЯ

Сонца на світанні выпівае росы, Сцэле пакрывала туманаў залатых.

Дзень ідзе насустрач – неспраны, босы: Начаваў у лузе сярод траў густых.

Не зведаўшыя горыч паражэнняў, Не зразумець вам тых, хто з небыцця Па кропельцы, крупіначцы, імгненню Складаў сваю мазаіку жыцця.

Хто слёз спазнаў, галоту і блуканні – Паўней ацэніць радасці глыток, Калі пасля трывога і вандраванняў Бацькоў сваіх адведае куток.

Хто паміраў і курчыўся ў пакутах, Калі ў вачах то зоркі, то крамеш, Той зразумее праўду слоў пачутых: Змагаешся – і значыцца, жывеш.

ЛЯ РАКІ

Лашчыць травы туманамі Золкі ранак ля ракі. Над зямлёю і над намі Ціша, неба і вякі.

ЛІНІ ЛЁСУ

На цвёрдай далоні зямлі Дарогі, як лініі лёсу: У цёмны гушчар дзе-каго завялі, Да сонца другога вывелі з лесу.

ЗАПАВЕТНЫ КУТОЧАК

Тут сам сябе саромеецца гук, Тут свой сусвет, свае законы. І срэбрам тчэ між дрэў павук Цянеўтаў круг, як лік іконы.

Слова на ўспамін

Ад яе сыходзіла толькі светлыня

У мінулы чацвер, 16 чэрвеня, пайшла з жыцця выдатны літаратурны крытык, прыгожая жанчына і чалавек найвялікшай і найдабрэйшай душы Валянціна Локун

Валянціна Локун – надзвычай моцная жанчына. Слова "была" знарок не ўжываю. Ну якое ж "была"? Яна жыве ў літаратуразнаўчых артыкулах, творах, кнігах... Яна – кандыдат філалагічных навук, член Саюза пісьменнікаў Беларусі. І гэта – пры пастаяннай прыкаванасці да ложка.

Валянціна Іванаўна нарадзілася 6 жніўня 1946 года ў вёсцы Целянец Пінскага раёна. Скончыла Целянецкую пачатковую школу, вучылася ў Малоткавіцкай СШ. З сёмага класа па прычыне хваробы ног перайшла ў Пінскую завочную школу, якую скончыла ў 1966 годзе з залатым медалём. У тым жа годзе паступіла на філалагічны факультэт (рускае аддзяленне) Брэсцкага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя А.С. Пушкіна. У 1974 годзе разам з сям'ёй пераехала ў г. Пінск. Вучылася ў аспірантуры пры Беларускай дзяржаўнай універсітэце імя У.І. Леніна. У 1984 годзе абараніла кандыдацкую дысертацыю "Праблемы стылю беларускай ваеннай прозы" (па творчасці Васіля Быкава, Барыса Сачанкі, Івана Чыгрынава). Працавала загадчыцай Целянецкай бібліятэкі,

старшым выкладчыкам Брэсцкага педінстытута імя А.С. Пушкіна (1985 – 1998). З 1987 па 2007 год – супрацоўнік, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, сумяшчаючы з 1987 па 1998 год працу ў Інстытуце літаратуры з працай у педінстытуце.

Першая публікацыя з'явілася ў 1973 годзе ў газеце "Полесская праўда" (г. Пінск). Аўтар больш чым сотні навуковых артыкулаў па праблемах развіцця белару-

скай літаратуры. Аўтар кніг "Да новых вышынь", "Маральна-філасофскія пошукі беларускай ваеннай і гістарычнай прозы. 50-60 гады", "Кругі жыцця, кругі літаратуры", "Васіль Быкаў у кантэксте сусветнай літаратуры", адна з аўтараў "Гісторыі беларускай літаратуры XX стагоддзя" ў 4-х тамах. У супаўтарстве з іншымі вядомымі літаратуразнаўцамі выдадзены "Нарысы беларуска-ўкраінскіх літаратурных сувязей", "Беларуская літаратура ў кантэксте славянскіх літаратур XIX-XX ст.ст.". Лаўрэат прэміі Святой Еўфрасініі Полацкай ад ГА "Міжнародны фонд Святой Еўфрасініі Полацкай" (2006).

Вось такі далёка не поўны спіс спраў, заслуг і ўзнагарод незабыўнай Валянціны Іванаўны, вялікай патрыёткі як Беларусі ў цэлым, так і малой радзімы – Піншчыны, Берасцейшчыны. За апошнія гады яна паспела, да ўсяго, зрабіць агляды творчасці многіх маладых членаў абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі, якія выдалі па адной-дзве кніжкі. Гэта значыць, не

толькі глыбінна даследавала айчыны літаратурны працэс, але і ўважліва, прафесійна, усхвалявана адсочвала новыя таленты, падтрымлівала іх сваім важным словам вядомага навукоўцы і літаратара, заўсёды трымала руку на пульсе літаратурнага жыцця ў самым шырокім сэнсе гэтага слова – ад пачаткоўцаў-землякоў да літаратараў сусветнага маштабу.

А колькі прыемных эмоцый перажываў кожны, хто наведваў яе дома – на кватэры ў Пінску! Неаднойчы іх меў шчасце адчуць і аўтар гэтых радкоў, за што разам з іншымі, хто ведаў нябожчыцу, бязмерна ўдзячны ёй. Ніколі не забудуцца яе прыветная і вельмі мілая ўсмешка, яе пшчотны голас, іскрысты пагляд...

Пачатак лета. Час росквіту ўсяго жывога. А ёй наканавана было лёсам якраз у гэтую дзівосную пару пакінуць светлы-светлы свет, які і яна стварала сваім талентам і найкаштоўнейшымі чалавечымі якасцямі.

Памяць пра Вас, дарагая Валянціна Іванаўна, таксама найсвяцейшая.

Анатоль КРЭЙДЗІЧ,
старшыня абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі.